

Čís. 1377.

**Předražování (zákon ze dne 17. října 1919, čís. 568 sb. z. a n.).
Řetězový obchod cizím deputátním uhlím.**

Výhodu, již nabyl levným nákupem, není prodatel povinen poskytnouti dalšímu nabyvateli.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr I 877/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného Josefa B-a staršího do rozsudku lichvého soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 5. května 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem, uvedeným v Šu 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n., vyhověl však zmateční stížnosti Josefa B-a staršího a Josefa B-a mladšího, pokud byli stěžovatelé tímž rozsudkem uznáni vinnými přestupkem dle Šu 7 (1) lich. zák., rozsudek v tomto směru zrušil a vrátil věc nalézacímu soudu, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

Důvody:

Co se týče obžalovaného Josefa B-a staršího, shledal nalézací soud skutkovou povahu přečinu pletich dle Šu 11 č. 4 zákona o lichvě pouze v tom, že jako zřízenec Buštěhradské dráhy koupil od Josefa D-a, rovněž u této dráhy zaměstnaného, dvě poukázky na uhlí deputátní, znějící celkem na 44 q uhlí po 7 Kč za 1 q a že uhlí takto získaného prodal prostřednictvím svého syna Josefa B-a ml. kavárniku Josefu P-ovi 30 q po 20 Kč za 1 q. V prodeji deputátního uhlí, obžalovanému samému přiděleného, neshledal soud pletich a to z toho důvodu, že obžalovaný nabyl tohoto uhlí řádným a dovoleným způsobem a byl oprávněn volně jím nakládati a po případě je prodati. Pokud tudíž zmateční stížnost označuje soudcovský výrok nesprávným proto, že spatřuje pletichy i v prodeji vlastního deputátního uhlí, jsou její vývody bezpředmětnými. Naproti tomu podřadil však nalézací soud shora uvedenou a zjištěnou činnost obžalovaného bezvadně pod § 11 čís. 4 zákona o lichvě a není dán stížností dovolávaný důvod zmatečnosti čís. 9 a) Šu 281 tr. ř. Jak ze zjištění rozsudkového vyplývá, byly poukázky na uhlí u spotřebitele uhlí, za kterého dlužno pokládati Josefa D-a. Nebylo proto třeba se stanoviska hospodářského, by poukázky na uhlí byly ještě na někoho jiného převáděny za tím účelem, aby některý jiný spotřebitel obdržel uhlí. Kupoval-li stěžovatel tyto poukázky na uhlí od Josefa D-a za tím účelem, aby uhlí, které na ně obdržel, dále prodával, třebas i spotřebitelům uhlí, vsunul se jako hospodářsky zbytečný a naprosto neužitečný článek do obchodu s uhlím a jeho činnost obsahuje všechny znaky řetězového obchodu podle Šu 11 čís. 4 zákona o lichvě. Stěžovatel byl si této neprospěšnosti svého jednání také vědom, jak vyplývá ze zjištění rozsudku nalézacího soudu, že neoprávněně učinil poukázky na uhlí předmětem obchodu za úplatu. Jak objektivně, tak i subjektivně zjistil proto nalézací soud skutkovou podstatu řetězového obchodu, který jest jenom jedním druhem pletich, a nebylo proto potřeba zabývat se otázkou, zda nalézací soud správně podřadil zjištěnou

činnost obžalovaného Josefa B-a staršího jiným pletichám, jichž skutková podstata jest rovněž v Šu 11 čís. 4 zákona lichevního obsažena. Poněvadž nebezpečí, stupňovati cenu uhlí, jest spojeno již s tím, že se stěžovatel zbytečně v obchod uhlím vsunul a takto uhlí od spotřeby oddaloval, s čímž pravidelně bývá spojeno již nebezpečí stoupnutí ceny předmětu, jímž se řetězový obchod provozuje, nebylo potřebí, by ještě zvláště byla tato způsobilost jednání obžalovaného zjišťována. Bezpodstatna jest dále námitka obžalovaného Josefa B-a st., že nemohl s uhlím, kterého sám nepotřeboval, jiného nic činiti, než je prodati. Toto tvrzení mohlo by platiti nanejvýše jen o uhlí, které bylo stěžovateli samému jako železničnímu zřízení přiděleno, — ač i toto uhlí byl by mohl železniční správě vrátiti a nebyl by musil je prodávati, — jest však naprosto bezvýznamno pro prodej uhlí, kterého stěžovatel nabyl na poukázky, koupené od Josefa D-a, ve kteréžto příčině zmateční stížnost patrně rovněž chce se této okolnosti dovolávati, neuvádějíc nic jiného, než že nebylo pletich ani v tom, když Josef B. starší prodával uhlí, na něž získal poukázku od Josefa D-a, majíc patrně na mysli důvody, které uvedla před tím a ve kterých právě jest uvedeno, že sám uhlí nepotřeboval. Tímto tvrzením poráží se stěžovatel sám, neboť dokazuje takto docela nepochybně, že u něho šlo jen o zbytečnou obchodní činnost s uhlím. Že by uhlí, získané na poukázku koupenou od Josefa D-a, bylo součástíku platu stěžovatele Josefa B-a staršího, nelze tvrditi a nemůže se proto stěžovatel touto okolností ani v této příčině omlouvati. Z veškerých svrchu uvedených úvah jest zřejmo, že zmateční stížnost obžalovaného Josefa B-a jest neodůvodněna, pokud směřuje proti odsouzení pro přečin podle Šu 11 čís. 4 zákona o lichvě; byla proto v této části zavržena.

Jinak jest zmateční stížnost Josefa B-a st. a dále i zmateční stížnost obžalovaného Josefa B-a ml. oprávněna, tvrdíc, že nalézací soud vychází při posuzování pojmu zřejmě přemrštěné ceny z nesprávného právního stanoviska (§ 281 čís. 9 a) tr. ř.). Nalézací soud posuzoval zřejmou přemrštěnost ceny uhlí, oběma obžalovanými požadované, s hlediska zřejmě přemrštěného zisku, ale toto stanovisko nenalézá v Šu 7 zákona o lichvě opory. Výše zisku jest podle tohoto zákonného ustanovení důležitá jen pro posouzení, zda jde o přečin předražování. Zásadně však závisí vina pachatelova jenom na tom, zda požadoval zřejmě přemrštěnou cenu, která zde může býti již tenkrát, nabyli-li poslední článek, který dodával předmět potřeby spotřebiteli. zboží již za ceny příliš vysoké, utvořené souhrnem neoprávněných zisků a nákladů před dobou, než se zboží dostalo k poslednímu dodavateli. Lichevní zákon má zde patrně na zřeteli, že spotřebitele, který za poměrů vyvolaných válkou jest ochoten platiti i vysoké ceny za předměty potřeby, jest zapotřebí chrániti proti těmto vysokým cenám i tehdy, když poslední dodavatel jeho neměl třeba žádného zisku. Jest proto uvažovati pro posouzení viny obou stěžovatelů, zda požadovali zřejmě přemrštěnou cenu. V této příčině jest přihlížeti k tomu, že obžalovaný Josef B. st. obdržel svou vlastní poukázku na uhlí za cenu 1 Kč 36 h za 1 q uhlí, že platil Josefu D-ovi za poukázku po 7 Kč za 1 q uhlí a že

tento nákup znamenal pro něho osobní výhody a rovněž osobní výhodu pro obžalovaného Josefa B. ml., který podle zjištění nalézacího soudu nevěděl vůbec, že jde o jiné uhlí, než které obžalovaný Josef B. st. obdržel na vlastní poukázku. Tato osobní výhoda v ceně uhlí nemůže však přijít k dobru osobám jiným. Přenesení této výhody na další nabývatele uhlí nebylo by ani hospodářsky ani s hlediska zákona lichevního odůvodněno; jestli účelem jeho jen, by spotřebitelům dostalo se zboží za ceny, jejichž výše je podmíněna výhradně poměry výroby a řádného obchodu. Nelze proto mluvit o zřejmé přemrštěnosti ceny nějakou osobou požadované, když přes její zisk cena i požadovaná nepřekročuje výši ceny výrobní, pokud se týče ceny v řádném obchodě vyvinuté. Jest proto třeba vyšetřiti, zda jak Josef B. st., tak i Josef B. ml., si osvojili jen tuto výhodu v ceně uhlí, či zda ještě uhlí předražovali nad jeho ceny, v řádném obchodě plativší. V této příčině neposkytuje však rozsudek dostatečného základu, poněvadž, mluvě o běžné ceně uhlí v Praze mezi 18—20 Kč za 1 q, neuvádí, zda tu jde o běžnou cenu v řádném obchodě, či zda je to běžná cena, která se vyvinula v obchodě podloutném. Pro posouzení věci ze správného, svrchu uvedeného právního stanoviska jest však nutno, přesně zjistiti ceny uhlí v řádném obchodě a, byly-li ceny úředně stanovené, tyto ceny, by pak mohlo býti bezpečně posouzeno, zda stěžovatelé, — z nichž obžalovaný Josef B. st. částečně, pokud jde o uhlí, s nímž provozoval řetězový obchod, neměl jako řetězový obchodník vůbec nároku na zisk, — požadující více než cenu pro řádný obchod platnou, požadovali za 1 q uhlí cenu zřejmě přemrštěnou. Podle Šu 288 čís. 3 tr. ř. bylo proto zmateční stížnost obou obžalovaných v této části vyhověno.

Čís. 1378.

Zrušovací soud jest příslušným, rozhodovati i o odvolání do usnesení nalézacího soudu, jímž bylo zvláště rozhodnuto o podmíněném odkladu výkonu trestu, byla-li proti rozsudku podána zmateční stížnost, třebaž nikoliv právě tím, jehož se týkalo rozhodnutí o podmíněném odkladu výkonu trestu.

(Rozh. ze dne 24. listopadu 1923, Kr 881/22.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaného do rozsudku lichevního soudu při zemském trestním soudě v Praze ze dne 22. března 1922, pokud jím byl stěžovatel uznán vinným přečinem Šu 11 čís. 4 zákona ze dne 17. října 1919 čís. 568 sb. z. a n. a nevyhověl v neveřejném zasedání odvolání státního zastupitelství z nálezu (usnesení) téhož soudu ze dne 31. května 1922, jímž spoluobžalovanému Josefu M-ovi byl povolen podmíněný odklad výkonu trestu. V otázce, o níž tu jde, uvedl v

důvodech:

Dlužno zabývatí se odvoláním státního zastupitelství z nálezu (usnesení) soudu ze dne 31. května 1922, jímž spoluobžalovanému Josefu